

Załącznik
do Uchwały Nr .../...../16
Rady Miejskiej w Zalewie
z dnia 21 grudnia 2016r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY ZALEWO
NA ROK 2017**

Spis treści

ROZDZIAŁ I. Wprowadzenie	3
1. Postanowienia ogólne	3
2. Realizatorzy gminnego programu przeciwdziałania narkomanii	3
3. Źródła finansowania	4
ROZDZIAŁ II. Diagnoza problemów związanych z narkotykami.....	4
ROZDZIAŁ III. Cele programu przeciwdziałania narkomanii.....	6
ROZDZIAŁ IV. Zadania gminnego programu przeciwdziałania narkomanii.....	7
ZADANIE 1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.....	7
ZADANIE 2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. 7	
ZADANIE 3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działania na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.....	8

ROZDZIAŁ I

Wprowadzenie

1. Postanowienia ogólne.

Zadania własne gminy w zakresie przeciwdziałania narkomanii określone zostały szczegółowo art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii i obejmuje:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo- rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
5. pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Realizacja wyżej wskazanych zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, który uwzględnia zadania określone w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, a nadto cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii określone w Narodowym programie Zdrowia, w myśl uregulowań zawartych w ustawie z dnia 11 września 2015r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2015r. poz. 1916 ze zm.). Gminny Program zawiera propozycję działań na rok 2017, które w ciągu roku mogą być modyfikowane w zależności od potrzeb.

2. Realizatorzy gminnego programu przeciwdziałania narkomanii.

Realizacja zadań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii jest prowadzona w postaci gminnego programu, uchwalanego corocznie przez Radę Miejską. Program jest realizowany przez Burmistrza Zalewa.

3. Źródła finansowania.

1. Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Powyższe środki gromadzone są w budżecie Gminy w dziale 851 – Ochrona zdrowia, w rozdziale 85153 – Zwalczanie Narkomanii.
3. W roku 2017 na wydatki związane z realizacją Gminnego Programu planuje się przeznaczyć kwotę 10 000 zł.

ROZDZIAŁ II

Diagnoza problemów związanych z narkotykami

Zjawisko narkomanii nie jest problemem dominującym na terenie Gminy Zalewo, co nie oznacza, że należy go traktować marginalnie. Substancje psychoaktywne należą do szerokiej gamy substancji używanych przez młodzież, obok papierosów i alkoholu, których nabywanie można podzielić na legalne i nielegalne w świetle prawa. Do legalnych środków, używanych w celu odurzenia się, można zaliczyć leki nasenne lub uspokajające wydawane bez recepty lekarza oraz substancje wziewne, np. aerozole czy kleje. Nielegalnymi środkami są substancje psychoaktywne, nazywane narkotykami.

W 2015r. w ramach międzynarodowego projektu: „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD) zrealizowano audytoryjne badania ankietowe na próbie reprezentatywnej uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych (wiek: 15-16 lat) oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych (wiek: 17-18 lat) pn. „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną”. W wyniku badania stwierdzono, że wśród uczniów szkół gimnazjalnych na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia eksperymentowania znajdują się marihuana i haszysz (25,0%), na drugim leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza (17,0%), na trzecim znalazły się substancje wziewne (11,2%), natomiast na czwartym miejscu leki przeciwbólowe w celu odurzania się (7,4%). Wśród uczniów klas ponadgimnazjalnych na pierwszym miejscu również znalazły się marihuana i haszysz (43,0%), na drugim leki uspokajające i nasenne przyjmowane bez zalecenia lekarza (17,9%), na trzecim substancje wziewna (7,6%), na czwartym –amfetamina (7,1%). Niepokojący jest również duży odsetek młodzieży eksperymentującej z alkoholem w połączeniu z lekami (5,7% w młodszej grupie i 7,3% w starszej), co jest szczególnie niebezpieczne ze względu na ryzyko poważnych szkód zdrowotnych.

W trakcie badania zauważono związek pomiędzy używaniem substancji a płcią, który występuje w obu badanych grupach. Chłopcy częściej deklarują próby używania praktycznie wszystkich substancji poza lekami uspokajającymi i nasennymi, natomiast dziewczęta

częściej eksperymentują z lekami uspokajającymi i nasennymi oraz podejmują próby łączenia alkoholu z tabletkami.

Za wskaźnik aktualnego używania substancji przyjmuje się zwykle używanie substancji w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem. Marihuany lub haszyszu w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem używało 19,2% uczniów szkół gimnazjalnych i 31,5% - uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Substancje wziewne aktualnie używało 5,9% gimnazjalistów i 2,4% uczniów ze szkół ponad gimnazjalnych, zaś ecstasy 2,9% uczniów z pierwszej grupy i 2,4% - z drugiej. Jeśli chodzi o dostępność tych substancji to większość badanych orientuje się, gdzie można kupić marihuanę lub haszysz. Odsetek badanych znających takie miejsca jest wyższy wśród starszej młodzieży (47,2%) niż młodszej (42,7%). Jako miejsca dostępu w/w substancji gimnazjaliści najczęściej wymieniali takie miejsca, jak ulica i park (21,6%), mieszkanie dealera (17,2%), szkołę (14,5%) oraz dyskotekę lub bar (14,3%). Natomiast uczniowie szkół ponadgimnazjalnych wskazywali ulicę i park (22,1%), a następnie – mieszkanie dealera (18,6%), szkołę (17,6%) oraz dyskotekę lub bar (17,6%).

Zdecydowana większość uczniów dostrzega ryzyko szkód związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Tylko bardzo nieliczni stwierdzają, że ich używanie nie może być związane z żadnym negatywnym następstwem (najwięcej takich odpowiedzi padło przy eksperymentowaniu z marihuaną lub haszyszem, paleniu marihuany lub haszyszu od czasu do czasu, paleniu papierosów od czasu do czasu oraz eksperymentowaniu z „dopalaczami”.

„Dopalacze” to preparaty zawierające w swoim składzie substancje psychoaktywne nie objęte kontrolą prawną. Z ich używaniem wiąże się wiele zagrożeń, z uwagi na to iż są to nowe, nieprzebadane substancje. Do używania „dopalaczy”, chociaż raz w życiu, przyznało się 10,3% gimnazjalistów i 12,6% uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Jako miejsce zakupu dopalaczy badani wskazywali inny sposób pozyskania (gimnazjaliści 6,2%, uczniowie szkół ponadgimnazjalnych – 5,4%) niż poprzez sklep z „dopalaczami” (4,7% gimnazjalistów oraz 3,3% uczniów szkół ponadgimnazjalnych) czy Internet (3,1% gimnazjalistów oraz 2,1% uczniów szkół ponadgimnazjalnych). W czasie ostatnich 30 dni po substancje te sięgało tylko nieco ponad 4,3% gimnazjalistów oraz 3,0% uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Ten niski odsetek może się wiązać ze znacznym ograniczeniem dostępności „dopalaczy”, w związku z zamykaniem sklepów z tymi substancjami.

W roku 2014 i 2015 uczniowie ze szkół Gminy Zalewo wzięli udział w Ogólnopolskim badaniu ankietowym „Młodzi i substancje psychoaktywne” przeprowadzonym wśród uczniów szkół podstawowych (klasy piąte i szóste) i gimnazjów (klasy drugie i trzecie). Celem badania była diagnoza występowania zjawiska używania substancji psychoaktywnych wśród młodzieży szkół podstawowych i gimnazjalnych.

W 2015 roku badaniem w zakresie narkotyków objęta została grupa 24 chłopców oraz 29 dziewcząt z gimnazjum. Badani ocenili, że dostęp do w/w substancji jest bardzo

łatwy (8% chłopcy, 7% dziewczęta). Większość badanych uznała dostęp do w/w substancji jako niemożliwy lub bardzo trudny (63% chłopcy, 59% dziewczęta). Do palenia marihuany w ciągu ostatnich 30 dni przyznało się 8% chłopców i 3 % dziewcząt. Uczniowie jako miejsce zakupu marihuany najczęściej wskazywali podwórko/ulicę (29% chłopcy, 17% dziewczęta), Internet (4% chłopcy, 7% dziewczęta), szkołę (4% chłopcy, 3% dziewczęta), dyskotekę (4% chłopcy, 0% dziewczęta). Większość badanych stwierdziła, że nie wie gdzie można kupić marihuanę (58% chłopcy, 72% dziewczęta).

W przypadku dopalaczy, badani w większości ocenili dostęp do nich jako niemożliwy lub bardzo trudny (67% chłopcy, 69% dziewczęta). 33% chłopców i 31% dziewcząt uznało, iż dostęp do dopalaczy jest łatwy lub bardzo łatwy. Do zażywania dopalaczy w ciągu ostatnich 30 dni przyznało się 4% chłopców. Uczniowie jako miejsce zakupu dopalaczy najczęściej wskazywali podwórko/ulicę (13% chłopcy, 3% dziewczęta), Internet (4% chłopcy, 14% dziewczęta), szkołę (4% chłopcy, 0% dziewczęta). Większość badanych stwierdziła, że nie wie gdzie najłatwiej kupić dopalacze (63% chłopcy, 83% dziewczęta).

Podsumowując przeprowadzone badania należy zwrócić uwagę jak niezwykle ważne jest edukowanie młodzieży i dorosłych o negatywnych skutkach zażywania tych uzależniających szkodliwych substancji, w szczególności poprzez organizację warsztatów, szkoleń oraz udział w kampaniach z zakresie przeciwdziałania narkomanii.

W roku 2016, zarówno Posterunek Policji w Zalewie jak i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zalewie, w trakcie swojej pracy nie odnotowali zdarzeń związanych z problemem używania/dystrybucji substancji psychoaktywnych.

Na terenie Gminy Zalewo nie funkcjonuje poradnia odwykowa, natomiast na terenie naszego powiatu i województwa znajdują się placówki, zajmujące się problematyką narkomanii. Podobnie jak w latach ubiegłych kontynuowana będzie działalność Punktu Konsultacyjnego w Zalewie, którego siedziba znajduje się przy ul. Traugutta 4. Czynny jest dwa razy w tygodniu. Do podstawowych zadań punktu należy m.in. motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie na leczenie specjalistyczne osób uzależnionych oraz gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji działających na terenie gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.

ROZDZIAŁ III

Cele programu przeciwdziałania narkomanii

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii ma na celu:

1. ograniczenie dostępności i używania narkotyków wśród dzieci i młodzieży oraz związanych z tym problemów społecznych,
2. opóźnienie inicjacji narkotykowej poprzez promocję zdrowego stylu życia,
3. podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat związanej z używaniem środków psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku

Program realizuje również cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii określone w Narodowym Programie Zdrowia, w szczególności Cel operacyjny 2. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

ROZDZIAŁ IV

Zadania gminnego programu przeciwdziałania narkomanii

ZADANIE 1

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.

Planowane działania:

1. Utrzymanie i prowadzenie Punktu Konsultacyjnego w Zalewie dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem oraz ich rodzin, w tym:
 - 1) informowanie o możliwości leczenia oraz motywowanie do podjęcia leczenia osób uzależnionych;
 - 2) informowanie o miejscach, w których można otrzymać pomoc terapeutyczną;
 - 3) prowadzenie pomocy indywidualnej z zakresu psychologii i pomocy prawnej.
2. Dofinansowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje osób realizujących zadania gminnego programu.
3. Upowszechnianie informacji z zakresu narkomani, w szczególności na temat problemów jakie niesie używanie narkotyków, dostępności i możliwości leczenia oraz przeciwdziałania uzależnieniu.

Wskaźniki realizacji:

1. Liczba punktów konsultacyjnych.
2. Liczba osób korzystających z punktu konsultacyjnego.

ZADANIE 2.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Prowadzone działania :

1. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego w Zalewie, w tym:
 - 1) poradnictwo rodzinne i wychowawcze w związku z zagrożeniem narkotykami;
 - 2) udzielanie pomocy indywidualnej z zakresu psychologii i pomocy prawnej.
2. Dofinansowanie szkoleń i warsztatów dla osób realizujących zadania gminnego programu, w szczególności dla pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, ośrodka zdrowia, pedagogów, nauczycieli i kuratorów.
3. Współpraca z Sądem Rejonowym w Łławie, Służbą Zdrowia, Policją, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej.

Wskaźniki realizacji:

1. Liczba osób korzystających z punktu konsultacyjnego,
2. Liczba osób przeszkolonych w zakresie profilaktyki,

ZADANIE 3

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działania na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Planowane działania :

1. Prowadzenie na terenie szkół programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, w tym:
 - 1) współpraca ze szkołami w zakresie realizacji działań profilaktycznych;
 - 2) udział w akcjach i kampaniach ogólnopolskich związanych z przeciwdziałaniem narkomanii;
 - 3) edukacja publiczna w zakresie szkodliwości narkotyków (plakaty, ulotki informacyjne)
2. Podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców, w szczególności finansowanie programów, warsztatów i szkoleń dla rodziców, których celem jest przygotowanie dziecka do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.

Wskaźniki realizacji:

1. Liczba młodzieży, rodziców, nauczycieli uczestniczących w programach/ warsztatach profilaktycznych.
2. Liczba podjętych działań/kampanii edukacyjnych.